

Гончарук О.Б.,
аспірант кафедри публічного управління, адміністрування та
соціальної роботи Національний університет охорони
здоров'я України імені П.Л.Шупика

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКОГО МЕХАНІЗМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Система охорони здоров'я в умовах воєнної агресії набуває статусу одного з ключових елементів національної безпеки, адже саме на неї покладається відповідальність за реагування на значні людські втрати, руйнування медичних закладів, загрози епідемічного характеру та нестачу ресурсів [1]. Запровадження воєнного стану в Україні висвітлює необхідність суттєвого оновлення державного управління у цій сфері, зокрема перегляду механізмів координації, фінансового забезпечення, кадрової політики та інформаційної взаємодії між органами державної влади, військовими структурами, медичними установами та громадськими організаціями [2].

До початку повномасштабної війни державно-управлінська система охорони здоров'я розбудовувалася переважно з акцентом на мирні реформи – модернізацію фінансування, зміцнення первинної ланки, розвиток електронних сервісів і посилення автономії медичних закладів. Однак війна змістила акценти: першочерговими стали питання кризового управління, безперервності оказання допомоги, оперативної медичної евакуації, психологічної реабілітації постраждалих та адаптації медичної системи до роботи в умовах надзвичайної ситуації [3].

В умовах воєнного стану особливо важливо забезпечити дієву міжвідомчу координацію між МОЗ, Міністерством оборони, Міністерством внутрішніх справ, ДСНС, органами місцевого самоврядування та міжнародними структурами. Така кооперація повинна ґрунтуватися на принципах єдиного управлінського центру, швидкості прийняття рішень, централізованого збору та аналізу потреб, а також ефективного розподілу ресурсів [4]. Система управління повинна залишатися гнучкою й здатною оперативно реагувати на зміни безпекового середовища та міграційні процеси.

Одним із ключових напрямів модернізації державного управління виступає посилення медичного забезпечення сектору оборони – розвиток військово-медичних підрозділів, удосконалення системи тактичної медицини та впровадження єдиних стандартів надання допомоги у бойових умовах [2]. Додаткової уваги потребує створення надійних резервних логістичних і фармацевтичних маршрутів, що дозволять безперебійно постачати медикаменти, компоненти крові та обладнання навіть у зонах з високим рівнем небезпеки.

Важливим чинником підвищення стійкості системи є розвиток державно-приватної взаємодії. Участь приватних медичних закладів, фармацевтичних компаній, волонтерських спільнот та благодійних фондів сприяє швидшій реакції на потреби фронту та цивільного населення, а також частково компенсує навантаження на державну систему охорони здоров'я [3]. Роль держави полягає у формуванні чітких правових і фінансових інструментів для такої співпраці.

Суттєво посилюється й значення цифрових технологій: формування єдиного інформаційного медичного простору, ведення обліку поранених, моніторинг стану медичної інфраструктури й забезпечення закладів у режимі реального часу. Існуючі електронні системи потребують адаптації до умов кіберзагроз, переміщення населення та роботи у воєнний час. Крім того, актуальними стають питання кадрової політики – належної мобілізації медичних працівників, соціального захисту, психологічної підтримки, справедливої оплати та забезпечення можливостей професійного розвитку.

Таким чином, удосконалення державно-управлінського механізму охорони здоров'я під час воєнного стану має базуватися на принципах стійкості, адаптивності, інтегрованості, прозорості й гнучкості. Ефективна модель управління повинна поєднувати централізоване стратегічне керування з децентралізованими рішеннями на рівні громад і медичних установ, що дозволить забезпечити раціональний розподіл ресурсів, підтримку населення та відновлення системи охорони здоров'я як ключового елементу національної безпеки України [4].

Список використаних джерел

1. Бабін І. І. Система охорони здоров'я України: виклики та перспективи розвитку в умовах воєнного стану. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. №7.
2. МОЗ України. Стратегічні напрями розвитку охорони здоров'я в умовах війни. Київ, 2023.
3. Гладун З. С. Державне управління у сфері охорони здоров'я: сучасні трансформації та виклики. *Вісник НАДУ при Президентові України*. 2022. №2.
4. World Health Organization. *Health systems resilience in conflict settings: policy guidance for Ukraine and neighboring countries*. Geneva: WHO, 2023.